

Tiedote 2/3: Enemmistö nuorista ja lapsettomista ajattelee, ettei lapsia kannata nykyisin hankkia. Kolme neljästä pitää alentunutta syntyvyyttä pysyvänä ilmiönä.

Kunnallissalan kehittämissäätiön syksyn 2024 Ilmapuntari-tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa kaikkiaan yhdeksääntoista asenneväittämään syntyvyydestä.

Syntyvyyden alenemista pidetään ongelmana. Sen uskotaan olevan seurausta ihmisten muuttuneista henkilökohtaisista toiveista ja valinnoista (87 %). Selvä enemmistö hyväksyy myös sen, että nuoret ja keski-ikäiset eivät halua lapsia samalla tavalla kuin heitä vanhemmat ihmiset (69 %).

Alenevan syntyvyyden uskotaan uhkaavan merkittävästi eläkejärjestelmämme toimivuutta tulevaisuudessa (79 %). Syntyvyyden alenemisen arvioidaan myös uhkaavan peruspalveluiden järjestämistä etenkin pienissä kunnissa (77 %).

Selvä enemmistö uskoo myös sitoutumisen parisuhteeseen olevan nykyisin vaikeampaa kuin joskus ennen (69 %). Enemmistö (73 %) tyrmää teesin, jonka mukaan syntyvyyden lasku Suomessa olisi väliaikaista, eikä siitä kannata olla huolissaan. Näin ajattelevien osuus on noussut merkittävästi, sillä vielä vuonna 2020 vastaava osuus oli 55 prosenttia.

Enemmistö kansalaisista uskoo, että lapsiperheille suunnattujen tukien merkittävä tasokorotus nostaisi syntyvyyden korkeammalle tasolle (60 %). Vain vajaa kolmannes suhtautuu epäuskoisesti (30 %). Samaan hengenvetoon kuitenkin puolet vastaajista arvioi, että isotkaan parannukset lapsiperheiden tukiin eivät riitä ylläpitämään korkeaa syntyvyyttä (49 %).

Lukuisat suomalaiset uskovat taloudellisen epävarmuuden ylläpitävän olosuhteita syntyvyyden vähenemiseen. Kaksi kolmesta sanoo, että monilla nuorilla ei ole varaa saada lapsia ja perustaa perhettä (68 %). Näin ajattelevat etenkin 18–30-vuotiaat sekä myös lapsettomat vastaajat. Joka toinen suomalainen yhtyy väitteeseen, että elämä on nykyään niin epävarmaa, ettei lapsia kannata hankkia (50 %).

Vain reilu kolmannes allekirjoittaa väitteen "jos nuoret ajattelisivat omaa tulevaisuuttaan, he hankkisivat lapsia nykyistä enemmän" (37 %). Lähes puolet on eri mieltä väittämän kanssa (47 %). Valtaosa 18–30-vuotiaista torjuu väittämän ja ikääntyneet puolestaan ovat taipuvaisia hyväksymään sen.

Enemmistö suomalaisista vastustaa ajatusta, että maapallolla on liikaa ihmisiä, minkä takia suomalaisia ei pitäisi patistella lasten hankintaan (62 %). Vain reilu neljännes (28 %) on valmis hyväksymään teesin, jonka mukaan Suomessa ei pidä innostaa ihmisiä lasten hankkimiseen, koska maailmassa on muutenkin liikaa ihmisiä. Joka toinen kuitenkin pitää maapallon kantokykyä kuormittavaa väestönlisäystä ilmastonmuutoksen kannalta epätoivottavana asiana (52 %).

Kaikkiaan tuloksista voi tehdä johtopäätöksen, että kansalaiset ovat syntyvyyden laskusta huolissaan, uskovat erilaisten kohdennettujen tukien korotuksen auttavan jonkin verran, mutta erilaiset tukitoimet tuskin ratkaisevat ongelmaa. Syntyvyyden kohentamista toivotaan muistakin kuin taloudellisista syistä. Selvä enemmistö kokee, että ilman lapsenlapsia ihmiset jäävät paitsi jostakin tärkeästä (61 %). Näin ajattelevat etenkin ne ihmiset, joilla on omia lapsia, monilla myös lapsenlapsia.

Tutkimuksen toteutus

Kunnallisan kehittämissäätiön syksyn 2024 Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin kansalaisten näkemyksiä syntyvyyden alenemisesta maassamme. KAKS:n kyselyssä vastaajille kerrottiin, että syntyvyys on Suomessa laskenut 2010-luvulla. Syntyvyys ei ole Suomessa aiemmin ollut näin alhainen, mikä aiheuttanut keskustelua maassamme.

Aikuisväestöä valtakunnallisesti edustavassa kyselyssä vastaajat arvioivat erilaisia syntyvyyttä tukevia keinoja niiden oletetun tehokkuuden näkökulmasta. Lisäksi he ottivat kantaa lukuisiin syntyvyyttä koskeviin asenneväittämiin.

Kysely toteutettiin hieman ennen kuin valtiovarainministeriö julkisti 10.10.2024 Väestöliiton tutkimusprofessori Anna Rotkirchin laatiman selvityksen syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä ja mahdollisista toimista syntyvyyden laskun pysäyttämiseksi. KAKS:n kysely ei liity selvitykseen.

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Verian (aiemmin Kantar Public). Kyselyaineisto on koottu Gallup Kanavalla 28.9.–3.10.2024. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.070. Vastaajat edustavat maamme täysi-ikäistä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lue koko tutkimusosio [täältä](#).

Lisätiedot

Tutkimuspäällikkö

Sami Borg, KAKS, sami.borg@kaks.fi, p. 050-345 0811